

Justitsministeriet

Sendt til

statsogmenneskeretskontoret@jm.dk og anel@jm.dk

Beskyttelse af whistleblowere, Justitsministeriets sagsnr. 2019-60-0035.

Transparency International Danmark (TI-DK) har modtaget Justitsministeriets brev af 24. februar 2021 om høring over udkast til forslag til lov om beskyttelse af whistleblowere.

TI-DK takker for muligheden for at kommentere på lovudkastet. Vi vil samtidig gerne kvittere for den forudgående proces ved forberedelsen af lovudkastet.

Helt overordnet er det TI-DKs opfattelse, at der er tale om et godt udkast, og specielt glæder vi os over, at der er lagt op til en bred ordning ud over det, der ligger i direktivet.

Generelt

Overordnet bemærker TI-DK, at en whistleblower-ordning selvsagt har til formål at sikre at ulovlige eller på anden måde alvorlige forhold kan komme frem i lyset og blive håndteret adækvat.

Til dette formål er det nødvendigt at rammerne skaber tillid til den enkelte ordning i forhold til de forskellige interessenter, herunder:

- *Potentielle whistleblowere*, der skal kunne have tillid til, at ordningen kan sikre dem anonym rådgivning og effektivt sikre dem fortrolighed og beskytte mod repressalier.
- *Personer eller virksomheder, der whistleblowes om*, som skal sikres rimelig retssikkerhedsmæssig beskyttelse, herunder at de ikke kan udsættes for alvorlig kritik, som de i realiteten ikke på en meningsfyldt måde kan imødegå.
- *Virksomheder eller myndigheder*, der skal sikres ikke at skulle anvende uforholdsmæssigt mange ressourcer på at behandle indberetninger af bagatelagtig eller ubegrundet karakter.
- *Whistleblowerordninger*, der skal sikres rammer for deres arbejde, som muliggør en seriøs og grundig stillingtagen til de indberetninger, der kommer.
- *Andre personer/aktører, herunder f.eks. øvrige medarbejdere*, skal dels skal kunne stole på, at ordningen rent faktisk foretager en seriøs prøvelse af indberetninger, og samtidig ikke skal opleve, at ordningen kan anvendes til at opnå urimelige fordele for whistleblowere, da dette vil underminere tilliden til regimet.

Der vil således være tale om en vanskelig balancering af disse forskellige interesser.

Ordningen skal samtidig indrettes sådan, at organisationen skal tage stilling til, hvilke

læringer, der eventuelt kan udledes af sagen, herunder identificere mulige systemfejl.

TI-DK finder, at der med lovudkastet søgt en fornuftigt balancering heraf. Imidlertid må det erkendes, at det er vanskeligt at forudse, hvordan det virker, og vi opfordrer derfor til, at der efter en periode foretages en evaluering af, om loven virker efter hensigten.

Anvendelsesområdet og betingelser for beskyttelse

TI-DK støtter overimplementering af whistleblowerdirektivet. Dels fordi, der efter vores opfattelse er behov for en styrket beskyttelse af whistleblowere i Danmark, og dels for dermed at etablere et uniformt system herfor.

TI-DK anerkender bestræbelserne på at indramme lovens anvendelse i § 1, nr. 3, vedrørende "alvorlige lovovertrædelser eller øvrige alvorlige forhold". Det er vores opfattelse, at der er tale om en afgrænsning, som kan være vanskelig at omsætte til en konkret foreliggende situation, hvilket kan føre til, at en potentiel whistleblower (eller dennes rådgiver) kan have vanskeligt ved at forudse sin retsstilling i forhold til, om der vil kunne opnås beskyttelse efter loven.

For at undgå at undgå at dette afholder potentielle whistleblowere fra at indberette forhold, som vel må anses for kritisable eller utilbørlige foreslås, at det fjernes som en betingelse for at opnå beskyttelse efter loven, at whistlebloweren skal have rimelig grund til at antage, "at indberetningen, og at oplysningerne henhørte under lovens anvendelsesområde, jf. § 1" i § 6, andet led, da denne vurdering ganske simpelt vil være meget vanskelig for en "almindelig" medarbejder at foretage på en kvalificeret måde.

Vi noterer os med tilfredshed, at der er lagt op til en ordning, hvor whistleblowerordningen skal vejlede eventuelle whistleblowere om betingelser for at være beskyttet af loven.

I det hele taget har TI-DK vanskeligt ved at se, hvilket formål § 6, andet led, varetager. Loven finder i sagens natur ikke anvendelse på ikke-alvorlige forhold, jf. § 1, stk. 1, nr. 3. TI-DK forstår, at dette må gælde uanset whistleblowerens gode eller onde tro. Tilbage står så den – vel noget hypotetiske situation – at en person whistleblower om forhold, som vedkommende fejlagtigt tror ikke er omfattet af loven. Det er ikke for os oplagt, hvorfor dette subjektive forhold skal fratage personen beskyttelse efter loven.

Det fremgår af lovudkastets p. 26 og 63f, at anvendelsesområdet "som det klare udgangspunkt" ikke omfatter konflikter mellem to eller flere medarbejdere og indberetninger om personers eget ansættelsesforhold i øvrigt. Sådanne tvister håndteres som det klare udgangspunkt på arbejdspladsen eller i det fagretlige system.

TI-DK støtter denne afgrænsning, da en sådan anvendelse af whistleblowerordningen vil kunne underminere udenforståendes, herunder andre parter i konflikten eller øvrige medarbejders, tillid til ordningen, hvis nogen på denne måde kan opnå en privilegeret

stilling ved at whistleblowe.

Vi går ud fra, at hvis arbejdspladsen ikke reagerer adækvat på en sådan sag, så vil sagen kunne indbringes under whistleblowerordningen.

Interne whistleblowerordninger, kap. 3

Det fremgår af lovudkastet, at whistleblowerordningen skal være uafhængig. Der er derudover ikke lagt op til yderligere sikring af ordningens integritet, jf. f.eks. lovudkastets p. 86. TI-DK finder, at whistleblowerordningens integritet bør sikres ved at sikre en vis beskyttelse af de medarbejdere, der arbejder i den. Inspiration kan muligvis findes i beskyttelsen af DPO'er.

Det fremgår af lovudkastets p. 37 og 93 (og i nogen grad p 87), at større koncernforbundne selskaber ikke kan oprette fælles whistleblowerordninger. TI-DK anerkender, at dette følger af direktivet, men opfordrer Justitsministeriet til at arbejde for, at dette søges ændret. Baggrunden herfor er, at TI-DK – som ovenfor nævnt – finder, at det er vigtigt, at en whistleblowerordning kan vurdere de indkomne indberetninger seriøst og grundigt og behandle sagerne efter fælles standarder. En velfungerende whistleblowerordning kræver således en vis faglighed og erfaring, som denne begrænsning synes at stille unødige hindringer i vejen for, da ordningerne i mindre organisatoriske enheder alt andet lige vil have et snævrere perspektiv og mindre rutine.

TI-DK støtter, at offentlige myndigheder efter lovudkastets § 28 skal offentliggøre oplysninger om deres virksomhed efter loven, om end vi gerne så dette krav om åbenhed også omfattede større virksomheder, særligt hvor disse har aktiviteter i udlandet.

Afslutningsvis finder TI-DK anledning til at understrege, at der bør afsættes betydelige midler til at hjælpe med oprettelsen af whistleblowerordninger og vejlede om ordningerne bredt.

Med venlig hilsen,

Jesper Olsen
Formand

